

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlage[n]

Zaaknummer 1444291

geen

Behandeld door

Doorkiesnummer

Vries

G. Reilink

23 mei 2023

Aan: Gemeenteraad Tynaarlo
Postbus 5
9480 AA VRIES

gemeente Tynaarlo

Onderwerp: Kaderbrief 2023 – 2027

Geachte raadsleden,

Ter voorbereiding op de Integrale voortgangsrapportage 2023 (voorjaarsbrief en perspectievennota gecombineerd) willen wij u met deze kaderbrief in een vroeg stadium informeren over het lopende jaar en het financieel meerjarenperspectief 2024 – 2027 van onze gemeente. Vanwege het ingrijpende karakter hiervan kiezen wij niet voor u via de reguliere P&C cyclus te informeren, maar vooruitlopend op de Integrale voortgangsrapportage 2023 en de Begroting 2024 u reeds nu mee te nemen in een aantal belangrijke ontwikkelingen.

Inleiding

Op 8 november 2022 heeft u de Begroting 2023 vastgesteld. Nadien hebben zich allerlei ontwikkelingen voorgedaan waarover wij u graag informeren door middel van deze brief. U treft hierin de majeure ontwikkelingen aan die van invloed zijn (geweest) op het begrotingsresultaat. Deze actualisatie van het begrotingsresultaat is vervolgens het vertrekpunt voor de Integrale voortgangsrapportage 2023 (met daarin de voorjaarsbrief 2023 en de perspectievennota 2024).

Ontwikkelingen

1. Structurele rijksbijdrage vanaf 2027

Het kabinet heeft (eenzijdig) besloten de bekende 'trap-op-trap-af' systematiek met ingang van het jaar 2026 (het 'ravijnjaar') te vervangen door een andere systematiek. Vooruitlopend op deze nieuwe financieringssysteem vanaf 2026 heeft het kabinet in de septembercirculaire 2022 voor het jaar 2026 eenmalig € 1 miljard beschikbaar gesteld. In de Voorjaarsnota 2023 heeft het Rijk aangekondigd dat dit bedrag vanaf 2027 structureel beschikbaar komt. Voor onze gemeente heeft dit een positief effect van naar schatting rond € 2 miljoen, wat het 'ravijn' vanaf 2027 weer enigszins dempt.

2. Uitname gemeentefonds (korting reeds verwerkt in de begroting)

In de huidige voorstellen wordt een eenzijdige korting op het accres vanaf 2026 doorgevoerd, zonder dat sprake is van een vermindering van taken. Het gaat hierbij macro om een accreskorting van € 2,2 miljard ingaande per 2026. Voor onze gemeente resulteert dit in een nadeel van rond € 4,5 miljoen.

3. Volume-accres

De groei van het gemeentefonds, ook wel accres genoemd, bestaat uit een compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen en een compensatie voor volumegroei, bijvoorbeeld voor gestegen zorgkosten door een toename van het aantal ouderen. Dit volumeaccres zou in eerste instantie worden afgeschaft. Na een recentelijk bestuurlijk overleg tussen de VNG en het kabinet wordt voorgesteld om het volume-accres ingaande 2027 weer toe te kennen. Als de normering niet in 2026 maar pas in 2027 wordt ingesteld,

Postadres

Postbus 5, 9480 AA Vries

Bezoekadres

Kornoeljeplein 1, Vries

Website

www.tynaarlo.nl

Bankrelaties

IBAN: NL02BNGH0285079050

IBAN: NL05BNGH0285079093 (belastingen en leges)

Telefoonnummer

[0592] 26 66 62

Faxnummer

[085] 20 84 923

E-mail

info@tynaarlo.nl

BIC: BNGHNL2G

zoals nu is voorgesteld, ontbreekt er één jaar volumeaccres van € 750 miljoen, welke uiteraard ook doorwerkt in latere jaren. Dit is dan een extra structurele korting op het gemeentefonds. Voor onze gemeente resulteert dat in een structurele korting van rond € 1,5 miljoen.

Daarnaast wordt nog geen rekening gehouden met de volumeontwikkelingen van de zorgkosten. Het Centraal Planbureau stelt dat de reële groei van deze zorgkosten ook de komende jaren substantieel hoger ligt dan de volumegroei van het Bruto Binnenlands Product (BBP).. De omvang van dit nadeel is nog niet bekend.

4. Compensatie loon- en prijsontwikkeling

Deze wordt op een iets andere manier berekend dan in de huidige situatie, hetgeen leidt tot een nadeel van € 370 miljoen. Voor onze gemeente gaat het om een nadeel van rond € 750.000.

5. Opschalingskorting (korting is reeds verwerkt in de begroting)

Deze korting is ooit ingesteld vanwege veronderstelde efficiencyvoordelen door de voorgenomen (gedwongen) opschaling van gemeenten naar tenminste 100.000 inwoners. Ook al is dit voornemen al lang verleden tijd, de samenhangende korting blijft vooralsnog wel bestaan. Wel is deze korting in de periode 2020-2025 bevroren. Vanaf 2026 is het Rijk voornemens deze korting, ondanks heftig verzet van de VNG, wel door te voeren. Dat betekent een uitname uit het gemeentefonds van macro € 675 miljoen in 2026, oplopend naar uiteindelijk € 975 miljoen in 2031. Voor onze gemeente gaat het om een nadeel van rond € 1,4 miljoen, oplopend naar bijna € 2 miljoen.

6. Sociaal domein (korting is reeds verwerkt in de begroting)

Het Rijk en de VNG hebben op 18 april dit jaar laten weten dat een financieel principeakkoord bereikt is voor de Hervormingsagenda Jeugd. Eén van de financiële afspraken in het principeakkoord is dat de huidige besparingsreeks, € 374 miljoen voor 2023, € 463 miljoen voor 2024, € 563 miljoen voor 2025 voor 2023 tot en met 2025 bevroren is op het niveau van € 374 miljoen. Voor 2026 staat de besparing, zoals voorzien, op € 961 miljoen en loopt op tot iets meer dan € 1 miljard voor 2027. De extra rijksmiddelen voor 2024 en 2025 zijn dus incidentele middelen.

Verder zijn afspraken gemaakt over de aanvullende besparing van € 100 miljoen voor 2024, waarbij de Rijksoverheid de verantwoordelijkheid heeft om deze besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Voor 2024 geldt dat de geraamde extra besparing van € 100 miljoen vanwege een vertraging in de totstandkoming van de Hervormingsagenda Jeugd is vervallen. Het vervallen van de extra korting voor 2024 heeft geen budgettair effect. Het verloopt budgettair neutraal, omdat gemeenten in de begroting voor Jeugdzorg rekening moeten houden met de voorgenomen besparing en een lagere raming voor de uitgaven.

7. Hervredering gemeentefonds (korting reeds verwerkt in de begroting)

Het herverdeeleffect van het gemeentefonds zal voor onze gemeente naar verwachting resulteren in een structureel nadeel van ca. € 2 miljoen (€ 60 per inwoner). Dit nadeel wordt in vier jaar bereikt, oftewel € 15 per inwoner per jaar. Dit voorziene nadelige herverdeeleffect is reeds verwerkt in de begroting 2022 voor de jaren 2023, 2024 en 2025.

Gelet op de lopende discussies en de kritische advisering van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) zal het ingroeipad volgens de laatste berichtgeving, in 2023 niet met € 15 per inwoner per jaar starten, maar met €7,50 per inwoner per jaar, in totaal over 4 jaren dus € 30 cumulatief. Als dit daadwerkelijk op deze wijze wordt doorgevoerd leidt dit tot een voordeel t.o.v. de huidige meerjarenbegroting 2023-2025.

Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot de volgende inschattingen voor de gemeente Tynaarlo. Meer duidelijkheid hierover wordt verwacht bij de meicirculaire en dan volgt ook de verwerking ervan in het financieel meerjarenperspectief.

	Landelijk effect	Geraamd effect gemeente Tynaarlo
1. Structurele rijksbijdrage vanaf 2027	€ 1 miljard	+ € 2 – € 2,25 miljoen
2. Uitname gemeentefonds	€ 2,2 miljard	Al verwerkt in begroting
3. Volume-accres	€ 0,75 miljard	- € 1,25 – € 1,75 miljoen
4. Compensatie loon- en prijsontwikkeling	€ 0,37 miljard	- € 0,75 – € 1 miljoen
5. Opschalingskorting	€ 0,65 miljard	Al verwerkt in begroting
6. Sociaal domein	€ pm	Al verwerkt in begroting
7. Herverdeling gemeentefonds	€ pm	Al verwerkt in begroting
Totaal	€ 3,97 miljard	-/- € 0,75 – € 0,25 miljoen

De daling van de inkomsten bedraagt in totaal rond € 7,2 - € 7,7 miljoen. Hiervan was reeds rond € 7 miljoen verwerkt in het in de begroting 2023 opgenomen meerjarenperspectief. De uitname gemeentefonds, de opschalingskorting, de korting op het sociaal domein en de herverdeling gemeentefonds waren namelijk reeds verwerkt in de begroting. Op grond van de huidige inzichten ligt het effect voor onze gemeente per saldo in de range tussen € 0,75 miljoen nadelig tot € 0,25 miljoen voordelig.

Nieuwe gemeentelijke belastingen

Er wordt nagedacht over een verruiming van het belastinggebied in 2027. Dit gaat over een omvang van circa € 3 - € 3,5 miljard. Gedacht wordt vooral aan een ingezetenenheffing. Aangezien deze extra belasting niet gepaard gaat met een overeenkomstige verlaging van de rijksbelastingen, zal dit in de praktijk leiden tot lastenverzwaring voor de inwoners.

Naast deze majeure ontwikkelingen op de lange(re) termijn is er ook sprake van een aantal grote ontwikkelingen op de korte termijn met impact op het financieel meerjarenperspectief van onze gemeente. In deze brief hebben we een eerste raming van de te verwachten loon- en prijsstijgingen opgenomen, alsmede de financiële vertaling van de decembercirculaire 2022 en financiële effecten van raadsbesluiten na vaststelling van de Begroting 2023. Hierna in het onderdeel Begrotingsresultaat 2023 – 2027 gaan we verder in op deze onderdelen.

Begrotingsresultaat 2023 – 2027

Hieronder is het geactualiseerde financieel meerjarenperspectief 2023 – 2027 weergegeven. Als vertrekpunt is hierbij de vastgestelde Begroting 2023 genomen.

Overzicht ontwikkeling begrotingsresultaat 2023 – 2027		(bedragen x € 1.000)				
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027	
1 Begrotingsresultaat begroting 2023	152	2.379	2.461	-905	-905	
2 Effect decembercirculaire 2022	-156	-316	-316	-319	-322	
Begrotingsresultaat na verwerking circulaire	-4	2.063	2.145	-1.224	-1.227	
3 CAO verhoging	-1.350	-1.407	-1.465	-1.521	-1.521	
Inschatting compensatie CAO verhoging	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	
4 Overige ontwikkelingen	250	250	250	250	250	
Actueel begrotingsresultaat	-104	1.906	1.930	-1.495	-1.498	

Toelichting op de hiervoor genoemde onderdelen

1. Begrotingsresultaat begroting 2023

Dit is het vertrekpunt van de actualisatie van het financieel meerjarenperspectief 2023 – 2027 in deze brief.

2. Effect decembercirculaire 2022

Het effect van de decembercirculaire heeft bijna volledig betrekking op een bijstelling van de uitkeringsfactor. Het ministerie van BZK heeft in het rekenmodel van de septembercirculaire gerekend met een te hoge raming van de WOZ-waarden, waardoor de uitkeringsfactor te hoog was vastgesteld. Omdat de WOZ-waarden lager zijn dan gemeld in de septembercirculaire 2022, wordt de uitkering in de decembercirculaire (negatief) gecorrigeerd.

3. CAO verhoging

Op basis van een ruwe inschatting wordt verwacht dat de nieuwe CAO € 1,35 miljoen aan extra lasten tot gevolg heeft voor 2023. Het is nog niet precies duidelijk in hoeverre deze extra lasten worden gecompenseerd via de algemene uitkering. Compensatie voor loon- en prijsstijgingen is opgenomen in het accres dat onderdeel uitmaakt van de algemene uitkering. Deze compensatie is afhankelijk van diverse uitkomsten van CAO ontwikkelingen op rijksniveau. Verwacht wordt dat de loonstijging wel voor een substantieel deel wordt gecompenseerd door het Rijk. Vooralsnog is onze inschatting dat de CAO verhoging voor € 1 miljoen wordt gecompenseerd door het Rijk. Duidelijkheid hierover volgt bij de meicirculaire.

4. Overige ontwikkelingen

Buiten de ontwikkelingen in de decembercirculaire om is er sprake van een aantal bijstellingen in het lopende jaar die gezamenlijk leiden tot een voordeel van afgerond € 0,25 miljoen.

Conclusie – financiële koers

Zoals bekend moeten we als gemeente structurele lasten structureel dekken. Dat leidt nu tot een situatie, dat we ruimschoots incidentele middelen hebben, maar deze slechts beperkt mogen uitgeven en onze structurele middelen op termijn tekort gaan schieten. Hierbij opgemerkt, dat momenteel een landelijk onderzoek loopt om gemeenten meer armslag te geven incidentele middelen in te zetten. Daarbij wordt het principe van 'structureel en reëel dekkende begroting' van een ruimere definitie voorzien.

Los daarvan gaan wij na wat voornoemde situatie meerjarig betekent voor onze gemeente en komen wij hierop terug in de Integrale voortgangsrapportage 2023 en de begroting 2024.

Integrale voortgangsrapportage 2023

Net als vorig jaar ontvangt u straks in juni 2023 een Integrale voortgangsrapportage. U treft hierin de voortgang van het lopende beleid (trots op en aandacht voor), de bijstellingen in het lopende jaar, alsmede het perspectief voor de komende jaren aan. Uiteraard ontbreken ook de financiële uitgangspunten niet. Net als in het voorgaande jaar zijn wij voornemens om hierin ook de gevolgen van de meicirculaire te verwerken, zodat u een integrale afweging kunt maken in uw beleidskeuze voor de komende jaren. Dit is echter afhankelijk van het moment van uitkomen van deze circulaire.

Wij verwachten u bij deze Integrale voortgangsrapportage 2023 meer duidelijkheid te kunnen geven over mogelijke oplossingen voor het genoemde 'ravijn'. We denken hierbij ook zelf na over maatregelen, mocht de te ontvangen compensatie van het rijk onvoldoende zijn om dit tekort te dichten.

Vragen

Heeft u vragen over de inhoud van deze brief, dan kunt u contact opnemen met de vakmanager Financiën, Gerjam Reilink, via g.reilink@tynaarlo.nl.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders

P. Koekoek
gemeentesecretaris

drs. M.J.F.J. Thijsen
burgemeester

Deze brief is digitaal geparafeerd en daarom niet ondertekend.